

Konferencia és ünnep.

Valóságos könyvtár – Könyvtári valóság IV. konferencia az Eötvös Loránd Tudományegyetemen

FODOR János

Sok-e hetven év?

A hazai könyvtárügy izgalmas, szép tulajdonsága, hogy szakma és tudomány, képzés és gyakorlat egymásrautaltsága éppúgy érdeklődése homlokterében áll, mint a könyv- és sajtótörténet, az olvasásszociológia vagy a könyvtárépítész és az adatsereformátumok jövője. Ez az önfeltárási attitűd sok más szakterületen csak epizódyszerűen, ünnepi alkalmakon kaphat teret, de a tájékoztatás, ismeretátadás és rendezés szakértői számára elválaszthatatlan hivatásuktól. Mint a pedagógia és annak módszertana, a könyvtár és annak tudománya is visszavezethető a régmúltba, de a hazai könyvtárügy arculatát máig meghatározó könyvtári rendszert a Széchenyi Könyvtár munkatársaival az 1948/49-es tanévben létrehozott budapesti egyetemi tanszék alapozta meg. A hosszú évtizedekig koncentrált könyvtártudományi képzés bizonyára hozzájárult ahhoz, hogy a „könyvtáros társadalom” barátságos, egymást számon tartó szakemberek közösségeként kínálhasson megbecsült értelmiségi pályát, hogy a nemes célért könyvek között, széles

látókörrrel dolgozó munkatársi közeg sok kiváló embernek szolgálhasson egzisztenciális menedékként is. Bár emberi léptékkel a hetven év már a személyesen tapasztalt élmények határa, egy tapasztalatot munka közben cserélő, folyamatosan hagyományaira építve megújuló szakmában még belátható közelmúlt, élő előzmény és tanulságokban bővelkedő magyarázat a jelenre.

Az egymásrautaltság harmóniája

Egy szakma számára egyértelműen rangot ad, ha tudását egyetemi szinten oktatják, adják tovább. De a képzés és gyakorlat harmóniáját fenntartani a könyvtárügynél bőségesebben finanszírozott területeken sem egyszerű. Minden tudomány–hivatás viszonylatban érzékelhető a rivalizálás egyetemi, akadémiai szellemi műhelyek, s a gyakorló szakemberek, projektek és kutatóközpontok között, jó esetben ösztönző hatással, kölcsönösen termékeny együttműködési lehetőségeket inspirálva.

A *Valóságos könyvtár – Könyvtári valóság* konferenciasorozat koncepciója e „harmonizáló” tekintetben példaértékű kezdeményezés. Egyetemi rendezvényként, közönségében ott ülnek a szakmát most még „kívülről” tanuló egyetemi hallgatók, a leendő könyvtárosok. Az előadók egyik csoportjában bemutatkoznak a könyvtáros szakma kutató-tudósjelöltjei, doktoranduszként még szintén hallgatóként. Külön blokkban lépnek fel az intézet oktatói, hogy számot adjanak tanórákon túlmutató kutatásaikról, s együtt hallgatják a nyitónap vendéglelőadóit, a hazai könyvtárügy elismert, jeles képviselőit, akik első kézből adnak hírt a szakma problémáiról, kérdéseiről, tudományos vizsgálatra érdemes jelenségeiről. Végezetül, de elsősorban: a konferencián kiemelt vendégként osztják meg könyvtárral kapcsolatos gondolataikat olyan tudósok is, akik a kutatás és könyvtárhasználat egymásrautaltságát – kiemelkedő szakmai pályájukkal – más területeken bizonyították.

A 2013 óta kétévente megrendezett, könyvtártudománnyal és könyvtártudományi képzéssel foglalkozó tudományos esemény a hazai könyvtár- és információtudomány legjelentősebb szakmai rendezvényesorozatává vált. 2019. november 26. reggelétől másnap késő délutánig az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán (ELTE BTK) több mint félszáz felkért közreműködő osztotta meg gondolatait és kutatói eredményeit kétszázat is meghaladó regisztrált érdeklődővel a negyedik *Valóságos könyvtár – Könyvtári valóság* konferencián.

A Kari Tanácssteremben megszervezett konferencia folytatta a korábbi rendezvények hagyományait: a könyvtár fogalmáról, a tudományos életben betöltött szerepéről szóló előadás megtartására a szervezőbizottság felkérését a *Magyar Tudomány Ünnepe*n ezúttal is kiemelkedő kutatók fogadták el, személyes emlékeik felidézésével segítve újragondolni a jövő kihívásait is.

A megnyitók sorában elsőként *Borhy László* akadémikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora, a Magyar Rektori Konferencia társelnöke köszöntötte a konferencia résztvevőit. *A magyar tudomány ünnepe* 2019. évi mottójához kapcsolódva rámutatott arra, hogy az *Értéktերemtő tudományhoz* nélkülözhetetlen a könyvtár, s a tudományos színvonal fenntartásában kiemelten fontos a könyvtártudományi képzés felelőssége is. A konferenciasorozatot az ELTE kiemelt programjai között méltatva, régészként is hangsúlyozta a tapasztalatcsere nélkülözhetetlenségét.

Bartus Dávid, a Bölcsészettudományi Kar tudomá-

nyos dékánhelyettese köszöntőjében a bölcsészkar oktatási kínálatának szerves részeként tekintett vissza a könyvtártudományi képzés hetven évére. Kiemelte: az egyetlen szobában elindult képzéstől a jelenlegi, több gépteremmel, kiterjedt intézményi együttműködésekre és interdiszciplináris kapcsolatokra épülő képzésig vezető út azt példázza, amire a bölcsész-tudományi képzés minden területe törekszik napjainkban. Nemcsak egyes tudományterületekre kell rálátni, de érzékelni kell az időszerű változásokat, az elvárások átrendeződő hangsúlyait is. „Ahogy a könyvtárosok napi igényekre reflektálva eszköztárként használják tudásukat, ahogy kreatívan összekapcsolják a rájuk bízott gyűjteményeket a korszerű technológiával, s korszerű szolgáltatásokat teremtve aktualizálják a könyvtár hagyományait, úgy kell minden bölcsésznek élő, XXI. századi tudással és kompetenciákkal, kreatívan újraértelmezni évszázadok felhalmozott tudását.”

Kiszl Péter, a Könyvtár- és Információtudományi Intézet (KITI) igazgatója kiemelte, hogy az akkor még Pázmány Péter Tudományegyetemen megkezdett könyvtárosképzés szakmai alapjait a korszak legkiválóbb tudós könyvtárosai dolgozták ki, s oktatók, vezetők nemzedékei áldozatos munkával érték el, hogy a szakma társadalmi megítélése országosan elérje azt a szintet, melyet ma sok tekintetben féltenünk kell. A könyvtártudományi képzőhelyek gyors és radikális csökkenése, a fizetések értékvesztése évek óta csökkenti a könyvtáros hivatás társadalmi presztízsét, ami akkor is aggasztó, ha a piaci szektorban növekszik a könyvtáros végzettségűek iránti érdeklődés. Az Intézet nevében köszönetet mondott a szakmai együttműködő partnereknek, hiszen ebben a helyzetben a termékeny országos és nemzetközi kooperáció, a képzés és gyakorlat összehangolása éppen úgy stratégiai jelentőségű, mint a tudományterületnek rangot adó doktori program, amelynek keretében 1998 óta 45 PhD-védésre került sor.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) Könyvtári és Levéltári Főosztályának vezetője, *Sörény Edina* a könyvtár és a könyvtárosok szerepét hangsúlyozta a digitális korban. A változó, de változatlanul fontos szerephez – Magyarország 3900 könyvtárának, 8000 képzett könyvtárosának – nemcsak utánpótlást, de folyamatos, formáló szellemi forrást jelent a jelenleg öt egyetemen folytatott könyvtártudományi képzés.

A köszöntők sorát *Christine Mackenzie*, az International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) elnökének videóüzenete zárta.

Az elnökő a kulturális örökség megőrzésének társadalmi feladatára hívta fel a figyelmet, hangsúlyozva a technológiai és társadalmi változásokra reflektáló szakma izgalmas, kreatív missziójának érvényességét és jelentőségét.

Tudósok az értékteremtő könyvtárakról

Vida Tivadar egyetemi tanár, az ELTE BTK Régészettudományi Intézet intézetigazgatója régész szemmel, élménygazdagon számolt be a kutatásaihoz kötődően Európa-szerte bejárt könyvtárakról. A szakmai rendszerezettség igénye mellett érzékletesen tette átélhetővé a korszerűség oltárán gyakorta felázott otthonosság és hangulatosság fontosságát. Ins-

1. kép

Megnyitó. Balról jobbra: Bartus Dávid, ELTE BTK tudományos dékánhelyettes, Sebestyén György, ny. tanszékvezető, Kovács Ilona, OSZK ny. ov., Kisl Péter, intézetigazgató, Pataky Csilla, ELTE Alumni Központ vezető, Christine Mackenzie, az IFLA elnöke, Illek Nikolett hallgatói képviselő, Barátné Hajdu Ágnes, tanszékvezető, Borhy László, az MTA rendes tagja, az ELTE rektora, Sörény Edina, Könyvtári és Levéltári Főosztály vezető, EMMI

piráló könyvtárélményei között említette az egyetem után látogatott *MTA Régészeti Intézet* könyvtárát, a külföldi tanulmányútjai során megismert frankfurti archeológiai intézet könyvtárát és a londoni *Warburg Institute* könyvtárát. Münchenben egy évet kutatott az archeológiai könyvtárban, itt talált jelentős kutatási eredményeként egyezéseket hazai és külföldi leletek között. Nemzetközi tapasztalatait felhasználta az ELTE BTK Régészettudományi Intézet könyvtárának

kialakítása során. Bár maga is örömmel látja, hogy ma már rengeteg információ elérhető az interneten, a könyvtár mint közösségi hely jelentősége tapasztalatai szerint nem csökken: továbbra is a személyes találkozások, a közvetlen és hatékony információcsere ideális helyszíne marad, s jó esetben a zavartalan alkotómunkára is alkalmas.

Balázs Géza egyetemi tanár, az ELTE BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet általános

2. kép

Tudós előadóink és a pódiumbeszélgetés résztvevői. Balról jobbra: Ferenczy Endréné, OSZK ny. főv., Borsodi Csaba kandidátus, Gereben Ferenc olvasáskutató, tanár, Balázs Géza kandidátus, Kiss Gábor igazgató, Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg, Szabó Sándor ny. mb. tanszékvezető, Suppné Tarnay Györgyi, Mátyás Melinda, Vida Tivadar egyetemi tanár, az MTA doktora.

igazgatóhelyettese a technológiai fejlődés jövőnkre gyakorolt hatását vizsgálta, hitet téve a könyvtár és a könyv jövője mellett. Az információ korának elemzőjeként élénken foglalkoztatja a kérdés, mi lesz az elmélyült olvasás, a könyv és a könyvtár szerepe a jövőben. Az e-book jelenségről személyes kudarként elismerte: hiába próbálta, nem tudott megbarátkozni az olvasás e formájával, ahogy azt sem szeretné, ha algoritmusok ajánlanának számára új olvasnivalót. Ennek ellenére fel kell készülni az elkerülhetetlen változásokra. A technológiai, illetve nyelvi determinizmus szerint a kommunikáció technológiája és a nyelv magát a gondolkodást is meghatározza. A tudás szerkezetének változása visszavonhatatlan, beléptünk a képiség, az ikonikus fordulat korába. Az internet egyidejűsége és a „jelen-zsugor” jelensége növeli a félelmet a jövőtől, amelyet kiszámíthatatlanul másnak feltételezünk, mint a mindent kitöltő, korlátlanul elérhető jelent. A múlt hozzáférhetővé tétele ezért fontos kihívás a könyvtártudomány számára.

Az egyetemi könyvtárosképzésről

A konferencia első napja hagyományosan a könyvtár- és információtudomány, illetve a felsőfokú képzés helyzetelemzésével foglalkozott.

A 70 éves évfordulóra reflektálva *Borsodi Csaba*, az ELTE BTK Történeti Intézet Történelem Segédtudományai Tanszék egyetemi docense levéltári források alapján elemezte a képzőhely 1949-es megalakulásának körülményeit. Elmondta, hogy 1945 és 1948 között a felsőoktatásban még nem történtek olyan változások, amelyek a bölcsészeti karok képzési rendjét is érintették volna. A Nemzeti Parasztpárt átfogó reform javaslatában *Kovács Máté* működött közre a Vallás- és Közoktatási Minisztérium államtitkáráként, de 1948-ban az új képzési rendet már a kommunisták vitték véghez. A Kari Tanács 1949. október 5-én *Telegdi Zsigmond* és *Varjas Béla* egyetemi magántanárok személyében állított kéttagú igazgatótanácsot az új oktatási egység élére. Az elfogadott javaslat szerint indultak a Pázmány Péter (1950 szeptemberétől Eötvös Loránd) Tudományegyetemen könyvtáros, levéltáros- és muzeológusképzések.

Lükőné Örsi Gabriella, az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) elnöke a könyvtárakban kialakult komoly munkaerőhiányra hívta fel a figyelmet. A lehetséges okok között kiemelte a képzett szakemberek elvándorlását gyorsító alulfizettség mellett a kétszakos képzés megszűnésének kedvezőtlen hatását. Véleménye szerint az utánpótlás szempontjából

ból kedvezőtlen az egyetemi felvételhez előírt emelt szintű érettségi is, bár a nyelvvizsga bemeneti követelmését a későbbi hatékony könyvtári munkához fontosnak tartja.

Redl Károly a Magyar Könyvtárosok Egyesületének (MKE) alelnökeként beszélt arról, hogyan foglalkoznak a kezdetektől a könyvtárosok képzési és továbbképzési lehetőségeivel. Az MKE 2016–2021 közötti stratégiájának több pontja a könyvtárosképzés jelenével, jövőjével kapcsolatos, kiemelt stratégiai pontok segítenek a tudatos könyvtárpolitika formálásában, a jövőkép kialakításában, a könyvtárak arculatának formálásában.

Eszenyiné Borbély Mária, az IKSZ és az MKE közös képzési munkabizottságának elnöke, a Debreceni Egyetem adjunktusa a könyvtároshallgatók digitáliskompetencia felkészültségét vizsgálva 2019. novemberi friss felmérési eredményekről számolt be. 2019-ben 1868, 2017-ben pedig 1785 közkönyvtári munkavállaló kompetenciáit mérték föl az EU által kifejlesztett DIGCOMP keretrendszer segítségével. Öt területen 21 kompetenciát vizsgálva kimutatható: a felsőfokú könyvtárosképzés erősíti a hallgatók digitális kompetenciáit.

A szakmai együttműködő partnerek reflexiói a képzés munkaerőpiaci hasznosulásáról

A konferenciasorozat korábbi alkalmaihoz képest újdonságot jelentett a könyvtári valóság szempontjainak megjelenítésében, hogy a képzés eredményeiről és kihívásairól alkotott képet kilenc szakmai együttműködő partnerünk tanulságos tapasztalatcseréje tette többdimenzióssá.

Berecz Ágnes, a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteményének igazgatója elmondta, hogy a 2019 januári tragikus tűzvész okozta károk mellett további nehézséget okoz, hogy a gyűjteménynek három különböző helyszínre kellett kitelepülnie, szolgáltatásaikat csak részlegesen tudják biztosítani. Az újjáépítés során új adatbázisokat is létrehozni, a Könyvtár- és Információtudományi Intézettel kötött együttműködés keretében szakdolgozati témákat hirdettek meg.

Az OSZK Könyvtári Intézet Könyvtártudományi Szakkönyvtár vezetője, *Fazakas Eszter* biztosította az egyetemi képzőhelyet az együttműködés folytatásáról, hivatkozva a szakmai gyakorlatokon részt vett hallgatók véleményére is. Kérdőíves kutatásuk eredménye szerint a hallgatók nagyra értékelték az üresjáratoktól mentes munkát, a támogató környe-

3. kép

Együttműködő partnereink reflexiói a képzésről. Balról jobbra: Berecz Ágnes igazgató, Ráday Gyűjtemény, Redl Károly főigazgató-helyettes, OGYK, Papp Anna Mária főigazgató, OIK, Kóródy Judit Infodok vezető, Fazakas Eszter ov., OSZK KI KSKZ, Répászky Lipót üv. igazgató, NAVA, Eszenyiné Borbély Mária, adjunktus, Debreceni Egyetem, Lükőné Őrsi Gabriella, főigazgató-helyettes, MMMK, Haszonné Kiss Katalin régióigazgató, FSZEK

zetet. A két intézmény együttműködése egyértelműen hasznos, így a továbbiakban is készen állnak a könyvtárlátogatásokra, a publikációs lehetőségek kihasználására.

Fonyó Istvánné, a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT) főszerkesztője hangsúlyozta a BME Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár lehetőségeit mint sokrétű szakmai gyakorló munkára

alkalmas helyszínt. A folyóirattal kapcsolatban felhívta a figyelmet az újjászületett, teljesen digitalizált archívum használatára oktatási forrásként, hiszen 2020-tól előfizetés nélkül, korlátlan lesz a hozzáférés. Haszonné Kiss Katalin, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) régióigazgatója kiemelte, hogy mindig jól megfogható, praktikus célok mentén zajlott az együttműködés: a szakmai gyakorlatok mel-

lett webprojektek, illetve konkrét, jól hasznosítható ajánlások születtek a hallgatók közreműködésével, például honlap-átalakítás, közösségimédia-jelenlét kapcsán. A FSZEK minden évben él a szakdolgozati témajavaslatok lehetőségével, s évente 3–4 hallgató írja diplomamunkáját „hozzájuk”.

Kálóczi Katalin, az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár főigazgatója a közvetlen szervezeti kapcsolatból adódó, de kölcsönös szándékra is épülő, hagyományosan sokrétű együttműködésről számolt be. Kiemelte a szakmai gyakorlatok mellett a szakdolgozati témák, óraadások jelentőségét, a közös rendezvények szerepét és a minőségirányítási program kapcsán kialakult együttműködést. Évente 10–15 hallgatót fogadnak gyakorlatra a feldolgozás, szerzeményezés, tájékoztatás, olvasószolgálat területén. A hallgatók közreműködhetnek a közösségi oldal bővítésében, applikációk fejlesztésében, de az MTMT karbantartásában és az egyetemi repozitórium bővítésében is. *Kóródy Judit*, az Infodok Kft. információszolgáltató központjának vezetője a kompetenciaközpontú oktatásra hívta fel a figyelmet. A cég a KITI-vel folytatott együttműködést egyértelműen hasznosnak látja, a könyvtáros hallgatók széles látókörét fejlesztő látogatások és gyakorlatok mellett a könyvtári szolgáltatások korszerűsítése és az oktatás egyre hatékonyabb támogatása érdekében meghirdetett, sikeres pályázat kapcsán is együttműködnek.

Az Országgyűlési Könyvtár igazgatóhelyetteseként *Redl Károly* a Parlamenti Könyvtár 150 éves történetére és értékeire hívta föl a figyelmet. Az együttműködés keretében támogatják a gyakorlatorientált képzést, kihelyezett foglalkozásokhoz biztosítanak helyszínt, s csoportos látogatásokat szerveznek.

Papp Anna Mária, az Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjtemény (OIK) főigazgatója jó tapasztalatokról számolt be az együttműködés kapcsán. Kiemelte a kihelyezett órák szerepét a zenei könyvtáros hallgatók képzésében, amelyben óraadóként maga is részt vesz. Támogatják a képzést szakdolgozati témajavaslatokkal is, a kölcsönösen hasznos hallgatói témaválasztásra már több példa is hozható. *Kiss Szilárd*, az MTVA Nemzeti Audiovizuális Archívum vezetője biztos abban, hogy eredményes lesz a KITI-vel kötött együttműködés. A gyakorlatra készülők számára érdekes új helyszín és szolgáltatás már jelentős figyelmet kapott a hallgatók körében, így újabb, a korábbinál hosszabb, s a munkafolyamat egészét átfogó gyakorló programot dolgoznak ki.

Ünnepi programok

A konferencia évek során kialakult, optimális programszerkezetétől az első nap délutánján ebben az évben jelentősen eltért a szervezőbizottság: a képzésről szóló előadásokat követően a tudományos eszmecsere szinte észrevétlenül alakult át a könyvtárosképzés, illetve a könyvtár- és információtudomány emlékeztető ünnepévé. Bár a 70 éve indult egyetemi oktatásról már a megnyitón több előadásban is hallhattunk, s a korszakokat reprezentáló fényképek a rendezvény vizuális arculatának is mindvégig részét képezték, a pódiumbeszélgetésen a személyes találkozások és élmények tették igazán átélhetővé e 70 év jelentőségét, folyamatát, a generációkon átívelő szakmai és tudományos közösséget.

A különböző korszakokra emlékező *Ferenczy Endréné Wendelin Lidia*, *Gereben Ferenc*, *Kiss Gábor*, *Mátyás Melinda*, *Suppné Tarnay Györgyi*, *Szabó Sándor* jelenléte, s *Katsányi Sándor Barátné Hajdu Ágnes* tolmácsolta gondolatai a konferencia minden résztvevője számára, így jelenlegi hallgatóinknak is bizvást emlékeztetésekre maradtak.

A Kari Tanácssteremben zajló események lezárulta után, az Intézet folyosóján az ELTE BTK Művészeti-közvetítő és Zenei Intézet hallgatóinak fuvolakoncertjével, majd *Sebestyén György* professor emeritus szavaival megnyílt a kamarakiállítás, mely a tárgyi emlékek és dokumentumok megbecsülésével is magasabb szintre emelte a képzőhely hagyományait tisztelve megújuló működését. *A Bibor Máté* és *Radó Rita* rendezte jubileumi kiállítás január végéig formálta ünnepivé az Intézet hangulatát, addig szabadon megtekinthető volt, majd e sorok írójának gondozásában él tovább virtuális gyűjteményként, melynek folyamatos bővítéséhez várjuk a könyvtáros hallgatók és oktatók minden generációjának közreműködését.

Az oktatók előadásai

A második napon a folyamatban lévő kutatások íze-lítőivel gazdagodott a könyvtár- és információtudományról felmutatott panoráma: az oktatók és doktoranduszok előadásai könyvtörténettől a mesterséges intelligenciáig, esélyegyenlőségtől az okos könyvtár koncepciójáig fogták át interdiszciplináris tudományterületünk teljes spektrumát.

Kiszl Péter: 70 éves a felsőfokú könyvtáros és információs szakemberképzés: helyzetkép és fejlesztési lehetőségek

A KITI igazgatója előadásában folytatta a megnyitóban megkezdett gondolatmenetét: a képzőhely 70 évét áttekintve kereste a jelen problémáira adekvát válaszokat, elemezte a hazai könyvtárügy és munkaerőpiac helyzetére alkalmazható stratégiát. Országos szinten csökken a felvételizők száma, különösen a mesterképzésben. Bár a diplomás pályakövetési adatok szerint az Intézetben végzetteknek BA diplomával csak 7%-a, MA diplomával alig 4%-a nem talál munkát, a választott munkahely tekintetében a versenyszféra magasabb fizetései vonzóbbak. A képzés a fizetésekre nem tud hatni, csak a könyvtári munka vonzóbbá tételében működhet közre. Az előző napon elhangzott partneri észrevételekre reagálva kiemelte: a KITI stratégiai célja az oktatás és a szakmai együttműködések összekapcsolása. Ide tartoznak a szakmai gyakorlatok mellett a partnerek szakdolgozati és TDK témakiírási lehetősége, a könyvtári szakemberek megismertetése, rendszeres bevonása vendégelőadóként az oktatásba. Megemlítette a KITI néhány kiemelt projektjét: *Hazai György* könyvtárának rendezését, *Voit Krisztina* hagyatékának gondozását, az Egyetemi Könyvtárért Alapítványban végzett tevékenységet, a FSZEK-ben a hallgatók által végzett felmérést, a webes tartalomszolgáltatási műhely munkáját, a Digitális Bölcsészeti Központ eredményeit és a könyvtáros szakma figyelmét is felkeltető, képzés és szakma közötti határokat átjárhatóvá tévő rendezvényeket, a *Valóságos könyvtár – Könyvtári valóság* konferencia mellett elsősorban a *Nyitott Napok* sorozatot, könyvbemutatókat, műhelybeszélgetéseket.

Tószegi Zsuzsanna: Digitális bennszülött hallgatók, digitális bevándorló tanárok. Új utak, új módszerek az informatikus könyvtárosok képzésében

Az előadó az oktatásban is érzékelhető nemzedéki technológiai váltást elemezte, a „digitális bevándorló” nemzedék úttörő szerepét összehasonlítva a „digitális bennszülött” hallgatók igényeivel, kompetenciáival. A felsőfokú informatikus könyvtáros képzésben is szükség van az új módszertani és filozófiai alapok alkalmazására. Hasznos és innovatív lehet a design thinking, a frontális ismeretátadás helyett hatékonyabb a projektalapú tanulás, nélkülözhetetlen a multi- és hipermediális tanulási környezet kialakítása.

Barátné Hajdu Ágnes: Trendek a könyvtárépítészetben. Modern könyvtárak, könyvtáralsók a világ minden tájáról

Az UNESCO, ENSZ, IFLA programjában megfogalmazódó elvek szerint újraértelmezett könyvtári funkciók a könyvtári terek kialakításában is megjelennek. A legfontosabb elvárások a központi elhelyezkedés, jó megközelíthetőség, környezettudatosság, fenntarthatóság, gazdaságos üzemeltetés, akadálymentesség (fizikai és virtuális értelemben egyaránt), a funkcionális flexibilitás. A jó belső terek több funkciót tudnak kiszolgálni, aktivitásra, kezdeményezésre ösztönöznek, segítik a tájékozódást. Teret nyer a „four-space model”, melynek értelmében a közkönyvtár egyidejűleg válik az inspiráció, a tanulás, a találkozás és az alkotás színterévé. Az előadó látványos prezentációt tartott az American Library Association által díjazott, az IFLA által „a világ legjobb közkönyvtára” címért versengő, valamint az Australian Library and Information Association által szervezett „Library Design Awards 2019” pályázatra nevezett könyvtárépítészeti megoldásokról.

Bibor Máté: Gyulaffi Lestár Bécsben

Az előadó egy évtizede kutatott témájából adott ízelítőt. A XVI. században élt *Gyulaffi Lestár* nagybátyja, *Gyulaffi László* segítségével került Bécsbe, az alsó-ausztriai tartományi iskolába, majd később az erdélyi fejedelmi udvarba, ahol a kancellária titkára lett. Az 1565-ben alapított, Bécsben működő, császári fenntartású iskolával kapcsolatban számos olyan irat maradt fenn, melyek a Gyulaffi által ott töltött évekre vonatkoznak. Ilyen az 1573. év nyomtatott tanterve és az ebben az esztendőben lezajlott vizsgálat biztosságának jelentése is. Ezekből rekonstruálható, hogyan teltek 1571–1574 között a tizenöt–tizenkilenc éves Gyulaffi napjai az iskolában.

Bella Katalin: „A magyar néphadsereg alezredesként több vers illet, mint Petőfit, a honvédség őrnagyát” – a szerkesztői munka állami ellenőrzése és a reprezentatív irodalmi antológiák válogatási szempontjai az 1950-es években Magyarországon

Az előadó két, a korban reprezentatív antológia, a „Magyar írók Rákosi Mátyásról” és a „Hét évszázad magyar versei”-nek 1951-es és 1954-es kiadását mutatta be mint a *Révai József* kulturális miniszter irodalomellenőrzési elveit tükröző kiadványt. Az irodalmi-művészeti kánonképzés eszközeként elemezte az antológiaszerkesztést mint azt a tevékenységet, amely az irodalomtörténeti állásfoglalásoknál, kiadói

vagy lapszerkesztési döntéseknél is rugalmasabban érvényesíthette a hatalmi diktátumot.

Dippold Péter: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2018. évi használói elégedettség- és igényfelmérésének néhány tanulsága

Az előadó által elemzett, 2018-ban készült, tagkönyvtári teljességű felmérésben 2505 olvasó vett részt. A használók 34%-a szórakozási és kikapcsolódási céllal, 27%-a személyes érdeklődése kielégítésére használja a könyvtárat, de nyilvánvaló a Központi Könyvtár egyetemi könyvtári funkciója is, ott az olvasók 72%-a használja tanulási céllal a könyvtárat. A KITI mesterszakos hallgatóival 2017-ben végzett felméréssel az új eredményeket összevetve a legfontosabb teendőként jelölte meg a könyvtárhasználat egyszerűsítését, az internetezési lehetőségek fejlesztését, a közösségi funkciók és a távoli használat technikai fejlesztését és tartalmi gazdagítását.

Boda Gáborné Köntös Nelli: Dokumentumleírás és a tudás, ami mögötte áll – az önreflexió szerepe a szakmai önismeret kialakításában

Az előadó kimutatta, hogy a dokumentumleírás során a szakmai önreflexió és önértékelés hozzájárul a megváltozott környezethez való alkalmazkodáshoz, illetve a XXI. század könyvtárossá válásában szemben támasztott új elvárások teljesítéséhez. Az önreflexió mint az élethosszig tartó tanulás szerves része fontos a könyvtári folyamatok hatékony szervezésében is. Az előadó az informatikus könyvtáros alapképzési szak és a könyvtártudomány mesterszak számára a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI számú rendeletben megjelent képzési célok, szakmai kompetenciák mentén elemezte, melyek azok az ismeretek, jártasságok, készségek és képességek, amelyek nélkülözhetetlenek a könyvtári gyűjtemények feltárásában résztvevő szakemberek önreflexiójához.

Csik Tibor: A könyvtártudomány és a gépi információkeresés

Az előadó a nemzetközi és hazai könyvtártudomány történetében tekintette át témáját, részletezve Varjas Béla szerepét a rendszerként tekintett könyvtár elfogadtatásában. A KITI történetének későbbi szakaszából kiemelte Horváth Tibor oktatói munkáját, aki nélkülözhetetlen feladatot vállalt az információtechnológia könyvtártudományi oktatásában, az új ismeretanyagok beépítésében. Nagy szerepe volt abban, hogy a könyvtártudományi képzés nem pusztán kibővült, de az új szemlélet szerves beépülésével alapvetően át is formálódott.

Senkei-Kis Zoltán: A könyvtár mint stresszforrás – hogyan oldható a könyvtári szorongás

Az előadás a könyvtár és olvasó kapcsolatának izgalmas háttérkutatására hívta fel a figyelmet. Az olvasók ellenérzése alapvetően négy okra vezethető vissza: nyomasztónak érzik a könyvtár méreteit, nem értik a gyűjtemény elrendezésének a logikáját, nincsenek ismereteik arról, mit kell tenniük a könyvtárban, és nem biztosak abban, hogyan kell kutatni. E frusztrációkat természetesen szégyellik, így félnek segítséget kérni. A szorongás oldása a könyvtárosok és oktatók közös feladata. A siker záloga lehet a felhasználóbarát könyvtári környezet kialakítása, a gátlások leépítésének szükségességét felismerő, támogató könyvtárosi attitűd.

Fodor János: 70/90 – Az archívum valósága és a múlt rekonstruálhatósága

A könyvtártudományi képzés 70 éves volt 2019-ben, Fodor András Kossuth-díjas költő 90 lett volna. A két történet két ponton mindenképpen összekapcsolható: Fodor András az első évfolyam hallgatója volt, s életműve hálózati kiadásán két évtizede dolgoznak a mai könyvtáros hallgatók. A képzés első félévéről meglepően kevés szó esik a kiadott naplóban. Ennek oka az, hogy Fodor András erősen megvágva, szelektálva adta ki naplófeljegyzéseit; a kiadói terjedelmi kérések és az Eötvös Collégiumra fókuszáló kötetkonceptió mellett ennek az is az oka, hogy a személyes napló számtalan, utólag kevésbé fontos vagy nyilvánosságra nem tartozó részletet tartalmaz. Az összehasonlítás tanulságai érdekesek a múlt, annak dokumentumai és a létrehozható, valóságot imitáló virtuális gyűjtemények viszonylatában is. Miként gazdagíthatjuk forrásainkat etikusan, mivel pótolhatjuk a hiányzó részteket? A KITI programjába illesztett tartalomfejlesztés során háttérkutatásokkal, a kiadott szövegek belső kapcsolatrendszerének átjárhatóvá tételével kísérleteznek a hallgatók.

Kerekes Pál: Kihangosított szövegtudomány

Bob Dylan 2016. évi irodalmi Nobel-díját hozta például Kerekes Pál az irodalom és a társművészetek közeledésére, a határok elmosódására, felvezetve a könyvek hagyományos értelmezését újragondoló előadását. A szigorúan írott szövegű műfajok mellett egyre népszerűbbek a hangoskönyvek és a videós szövegadaptációk, bizonyíték erre, hogy a Magyar Elektronikus Könyvtár legnépszerűbb dokumentumai között is vezető helyen állnak a hangoskönyvek. A legfontosabb magyar videóantológiák mellett felhív-

ta a figyelmet az új, vizuális és hangzó műfajokra (irodalmi podcast, slam poetry, instagram-vers és insta-sorozat).

Németh Katalin: Szimbólumokkal szimbólumok nélkül: az autizmusbarát könyvtár

Izgalmas betekintést adott az előadó az autizmus spektrumzavarral (ASD) küzdők szempontjaiba, igényeibe, s a könyvtári közegben őket érintő problémákba. Sok autista számára jelent a könyvtár rendezett, csöndes menedéket. Át kell gondolni a kommunikációt (elsősorban a szimbólumkezelés, a metakommunikáció, az irónia okozhat gondot), a társas viselkedés szabályait (fizikai távolságtartás) és az autisták jelentős hányadára jellemző, eltérő szenzoros érzékenységet.

Kosztzyánné Mátrai Rita: OPAC-ok nagyító alatt: hogyan keres egy gyengén látó az online könyvtári katalógusokban?

A közsférőhöz tartozó intézmények honlapjainak akadálymentességét egyre szigorúbb törvények írják elő. 2019. szeptember 23-tól már az újonnan készülő, 2020. szeptember 23-tól pedig a régebbi honlapokat is akadálymentesen kell kialakítani, beleértve a honlapon lévő összes szolgáltatást, valamint a letölthető PDF és Word dokumentumokat. Az előadó a könyvtári OPAC-okat tesztelte egy gyengén látó személy segítségével. Az *ALEPH*, a *Corvina*, a *MOKKA*, a *Qulto*, a *Szikla* egyaránt hagyott kívánnivalót maga után, felmérése szerint a kívánalmaknak egyik sem felel meg tökéletesen.

A doktoranduszok előadásai

Vass Anna Johanna: Katalogizálási elvek és gyakorlat a felsőfokú könyvtárosképzés megindításának éveiben – Goriupp Alisz tanfolyami és egyetemi jegyzetei alapján

A 70 éves évfordulóhoz is kapcsolódott az előadó témája, hiszen Goriupp Alisz (1894–1979) nem csak a XX. századi magyar könyvtárügy egyik kiemelkedő katalogizálási és szabványügyi szakértője volt, de egyike a könyvtártudományi egyetemi képzésbe elsőként bevont könyvtáros szakembereknek. Az első évfolyamoktól töle tanulták a katalogizálás tudományát, s az ő vezetésével készült el az első magyar katalogizálási szabvány 1952-ben. Az Országos Könyvtárügyi Tanácsban a Katalogizálási Szakbizottságot vezette és tagja volt a Könyvtártudományi Főbizottságnak. Az egyetemi tanszék mellett a Ma-

gyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete és az Országos Könyvtárügyi Központ tanfolyamain is tanított bibliográfiászerkesztést és katalogizálást.

Bilicsi Erika: A Plan S irányelv várható hatása a tudományos publikálásra

Az Európai Unió évente 80 milliárd eurót költ kutatástámogatásra, az eredmények 80%-a mégsem nyílt hozzáféréssel jelenik meg. Az előadás ismertette az átmeneti periódus lerövidítését célzó, azonnali és teljes nyílt hozzáférésű közreadást előíró *Plan S* irányelvet, amely 2018. szeptember 4-én jelent meg. Az irányelv folyóirat- és könyvkiadókra és repozitórium-üzemeltetőkre egyaránt vonatkozó követelményei előírják a nyílt licencek alkalmazását, a megfelelő infrastruktúra és intézményrendszer biztosítását és működtetését, a közlési díjak maximalizálását, az egységes stratégiák és eljárások kidolgozását és alkalmazását, a monitorozás és a szankcionálás bevezetését, illetve az értékelési rendszer átalakítását.

Nemes László: A transzferek és a könyvtár szerepe a felsőoktatás és a céges szektor kapcsolatában

A felsőoktatás és a céges szektor közötti információ- és tudásáramlási folyamatok kiemelt szerepet játszanak egy ország K+F+I teljesítménye szempontjából. A felsőoktatási intézmények a DIKW (data, information, knowledge, wisdom) piramis első három szintjének (adat, információ, tudás) mindegyikében állítanak elő új terméket, de vajon mennyire képesek ezen termékek társadalmasítására? A kérdés vizsgálata során el kell különíteni az intézmények reklám/PR/-tevékenységét azoktól a transzferfolyamatoktól, amelyek a tudásvagyon alkotóelemeiből tevődnek össze. Az előadó ismertette az intézményi gyakorlatra leginkább jellemző transzfer-ösvények típusait: ötletlaborok, hallgatói innovációs versenyek, kutatási együttműködések, konzultációs szolgáltatások biztosítása, publikációk, szabadalmak, egyetemi cégek létrehozása.

Simon András: Az adatgazdálkodás feladatai és lehetőségei integrált könyvtári rendszerek számítógépes adatbázisaiban

Az integrált könyvtári rendszerek (IKR) adatbázisai sokkal több adatot őriznek meg, mint amennyit a kereső- és kezelőfelületeken látunk. A legtöbb törlési művelet során a tárolt adatokat valójában nem törlik, csak elrejtik a felhasználók szeme elől. A rendszer működése során feleslegesnek bizonyult információk tehát megmaradnak, mert adatokat törölni mindig kockázatosabb, mint azokat megőrizni

Az előadó áttekintette az egyes IKR-ek archiválási és adatmegőrzési módszereit, illetve az adatbázisokból kötelezően eltávolítandó adatokat, továbbá azokat a rejtett adathalmazokat, amelyekbe a könyvtáros csak a rendszergazda vagy az integrált rendszer fejlesztője segítségével nyerhet betekintést, s ismertette ezen adathalmazok későbbi felhasználási lehetőségeit.

Arany Zsuzsanna: Játékos könyvtárak – könyvtári játékok. A játékosítás módszerének alkalmazása könyvtári környezetben

Az előadó a könyvtári tér átalakulásának, funkcióbővülésének trendjébe illesztve értelmezte a játékosítás koncepcióját. Ahogy egyre fontosabbá válik a személyes elköteleződés növelése, a potenciális új olvasók megszólítása, illetve a könyvtári képzések hatékonyságának erősítése, a játékosítás szerepe és felhasználása is bővül. A hatékony alkalmazás kulcsa a célok megfogalmazása, a motiváció, az útjelzők kitűzése, az előrehaladás megerősítése, az optimális terhelés, a játékon belüli kihívások, az ideális jutalomrendszer és a ranglisták összeállítása.

4. kép

Kiállítás – közönség – oktatók és doktoranduszok

Winkler Bea: Képzelt riport egy chatbot építéséről

A távhasználat, az online jelenlét létezési megvalósítása és a mesterségesintelligencia-kutatás újabb eredményei elkerülhetetlenné teszik, hogy a könyvtár kérdezhető, válaszoló szolgáltatásként akár chatbot alkalmazásával is a használók rendelkezésére álljon. Az egyetemi könyvtárakban a szakdolgozatíráshoz kapcsolódó, évente ismétlődő kérdésekre választ adó chatbot fejlesztésének kulisszatitkaiba engedett betekintést az előadó, elsősorban az ismerethalmaz előrendezésének perspektívájára fókuszálva.

Kovácsné Koreny Ágnes: Okos könyvtárakkal az okos közösségekért

Az „okos város” fogalma olyan intézkedések, fejlesztések gyűjtőfogalmává vált, amelyek a városi életkörülményeknek, illetve az ott élők közérzetének, életminőségének javítását célozzák meg. A célok elérésének fő területei közül a közkönyvtárak közvetlenül az okostársadalom és az okoséletvitel témaköréhez tudnak kapcsolódni: az oktatás és a képzés hangsúlyosan jelennek meg a közkönyvtárak stratégiai terveiben. A minőségi élet, az egyéni és közösségi jóllét megteremtését fenntartható és biztonságos épületeikkel, szolgáltatásaikkal, gazdag kulturális programkínálatukkal tudják segíteni.

Zsömle Viktor: A XXI. század könyvtára – a smart library

1999-ben Kevin Ashton használta elsőként az *Internet of Things* (tárgyak internete – IoT) fogalmát. Az IoT intelligens eszközeit ma már egyre szélesebb körben alkalmazzák: ilyenek az okosvárosokban (smart city) alkalmazott technológiák, az okosotthonok (smart home), az okos eszközöket az oktatásba integráló egyetemek (smart campus), illetve az okoskönyvtárak (smart library). Ez utóbbiak közül egyre többen élnek a napi rutinfeladatok kiváltásával a széles körű automatizálás révén (pl. RFID technológiára épülő önkiszolgáló kölcsönzés). Az előadó bemutatta a Dániában, a Technical University of Denmark könyvtárában (DTU Library) megvalósult smart library koncepciót.

Ráczné Radó Rita: Digitalizálási munkafolyamatok hatása a könyvtári szervezetfejlesztésre – körkép Európa nemzeti könyvtáraiban

A könyvtári innovációval foglalkozó irodalom legnagyobb része a könyvtárak új szolgáltatásairól, projektjeiről vagy rendszereiről számol be, de kevesen foglalkoznak a digitalizálás és a könyvtári innováció

során óhatatlanul felmerülő szervezeti változásokkal, illetve azzal, hogy ezek a fejlesztések miként befolyásolják a könyvtári szervezet feladatrendszerét és struktúráját. Az előadó számos európai nemzeti könyvtár példáján vizsgálta, milyen szervezetfejlesztési válaszokat adtak az intézmények a digitalizálás előtérbe kerülése, a digitális dokumentumok egyre nagyobb számú megjelenése és a digitalizálási munkafolyamatok integrálása során felmerülő kihívásokra.

Nagy Andor: Személyes digitális hagyatékok könyvtári gondozása

A személyes emlékek mind nagyobb hányada válik digitális tartalommal (például levelezések, fényképek), amelyek megőrzésére egyre nő az igény. A feladat nehéz, mert jelenleg nincs hosszú évtizedekig működő adattároló eszköz. A könyvtárak számára adott a lehetőség azon törekvések aktív szereplőivé válni, amelyek célja megakadályozni, hogy a XXI. század „információs fekete lyukká” váljon. A weben számos, évek óta üzemelő digitális hagyatékekkezelő szolgáltatás működik, és ez komoly használói igényt jelez. Az előadó bemutatta a szolgáltatások működési modelljeit, és felvázolt egy lehetséges módot arra, a könyvtárak miként vállalhatnának szerepet a személyes digitális hagyatékok gondozásában.

Szűts Etele: Magyarország és a Holland Királyság digitalizálási stratégiájának összehasonlítása

Az EU tagállamai nem egységes stratégiák mentén végzik kulturális örökségük digitalizálását, melyre vonatkozóan az Európai Bizottság (EB) mindössze egy ajánlást adott ki *A kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről (2011/711/EU)* címmel. Hazánkban az érintett közgyűjteményi és egyéb szakmai szervezetek bevonásával az EMMI kidolgozta a 2017–2025 évekre a *Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiát* (KDS). Az előadó a KDS-ben meghatározott hazai aggregációs modellt vetette össze a holland módszertannal. A KDS ütemterve szerint megkezdődött a nemzeti szintű webbaratási szolgáltatás kiépítése, amely szolgáltatást a Holland Királyságban már jóval korábban kialakítottak.

Egy országos jelentőségű, többnapos konferencia sikeres megszervezése jelentős erőpróba egy egyetemi intézet életében. A szervezőbizottság Kiszl Péter (elnök), Barátné Hajdu Ágnes (tudományosprogram-koordinátor) és Boda Gáborné Köntös Nelli (titkár) munkája mellett a lebonyolításban mindvégig aktí-

van közreműködő oktatói és hallgatói közösség is komoly munkát végzett: a konferencia rendezetten, az előzetes programnak megfelelően zajlott, a támogató partnerek és a felkéréseket elfogadó előadók együtt, sikerrel teremthették meg ezen a két napon azt a harmóniát, ami egy szakma és tudományterülete, előadó szakemberek és kutató oktatók között a jó értelemben egymásra utalt működés záloga maradhat. Bízunk benne, hogy ugyanolyan jó szívvel emlékezhetünk majd erre az eseményre, ahogy a 70 éves kiállításához relikviákkal hozzájárulókkal osztozhattunk örömről, féltve őrzött képek és tárgyaik újrafelfedezése során.

A konferencia előadásainak anyagaiból – immár hagyományosan – tanulmánykötet készül, melynek megjelenése 2020 nyarára várható.

A konferencia részletes programja, az előadások pontos címei és absztraktjai: <http://lis.elte.hu/vkkv4>, a programfüzet: http://lis.elte.hu/vkkv4/VKKV4_absztraktkotet.pdf.

(A fényképeket Selmeczi Tamás és Fodor János készítették.)

Beérkezett: 2020. január 26.

Könyvtárak. Pont. Neked!

2020. március 3-án a Könyvtári Intézet gondozásában elindult a könyvtarak.hu weboldal, amely az ország könyvtárainak helyben igénybe vehető, illetve online elérhető, a tanulást, tanítást, gyereknevelést, kikapcsolódást támogató, folyamatosan aktualizált információit gyűjti össze és teszi közzé egy felületen. A könyvtarak.hu kiemelt célcsoportja a lakosság, a nagyközönség, ugyanakkor a könyvtárszakma számára inspiráló, innovatív, kreatív hazai és külföldi fejlesztéseket, jó gyakorlatokat is bemutat.

Magyarországon minden ötödik ember könyvtárhasználó, azonban mindezidáig nem volt olyan weboldal, amely egyetlen helyen tette volna elérhetővé a legnagyobb hazai intézményi hálózat szolgáltatásait. A portál hiánypótló az olvasni szerető és a kultúra iránt érdeklődők számára, egyúttal a könyvtárakat és az olvasást is népszerűsíti.

Az oldalon úgy kereshetünk a könyvtárak között, ahogyan az a XXI. században elvárható: láthatjuk a hozzánk legközelebb eső könyvtárak adatait és szolgáltatásait. Egy helyen megtalálhatók az ország különböző pontjain működő könyvtárak által szervezett események, programok. A könyvtarak.hu-n helyet kapott egy gyermekirodalmi ajánló is, amely szülőknek, pedagógusoknak, vagy olvasmányt kereső kamaszoknak ad iránymutatást az ifjúsági irodalom dzsungelében. A könyvtarak.hu új felületet kínál a már évek óta nagy tömegeket megmozgató Veszíts el egy könyvet! játéknak, ugyanis a népszerű közösségi játékot új konténerbe bújította és modern elemekkel gazdagította.

A portálon – a digitális könyvtár menüpont alatt – helyet kapott egy tematikus weboldalról, könyvtárak által fejlesztett digitális tartalmakról szóló gyűjtemény is. Ezek a tartalmak az egyes témák kutatóinak, a téma iránt érdeklődőknek, pedagógusoknak a munkáját segítik egyetlen ponton bemutatva a magyar könyvtári rendszer ilyen irányú kezdeményezéseit.

A honlap felületet biztosít az Országos Széchényi Könyvtár által üzemeltetett Kérdezd a könyvtárost! szolgáltatásnak, továbbá a látogatók közvetlenül keresést indíthatnak a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) adatbázisában, ahonnan megtudhatják, hogy az általuk keresett könyv melyik könyvtárban található meg.

A honlap szakmai koncepciójának lényeges eleme, hogy közösen használt, a könyvtári rendszer egészét pozitívan láttató, felhasználóbarát felület jöjjön létre, mely dinamikusságával alkalmas a könyvtárkép pozitív befolyásolására.

A könyvtári rendszer sikeressége emeli az egyes könyvtárak sikerét, de fordítva is igaz, az egyes könyvtárak is hozzátehetnek az ellátási rendszer magas színvonalú, érdeklődés kísérté működéséhez.

A most létrejött portál a könyvtári rendszer közös felülete, melyet együttműködéssel, közös munkával tudunk igazán sikeressé tenni. Az együttműködés praktikus információit az alábbi felületen találhatják:

<http://www.konyvtarak.hu/inform%C3%A1ciok-konyvtaraknak>

A Könyvtarak.hu Facebook oldalának elérhetősége:

<https://www.facebook.com/K%C3%B6nyvt%C3%A1rakhu-109099383990407/>

Tudás. Élmény. Kapcsolat.

A weboldal szlogenje beszédes: utal a könyvtári rendszer sokszínű szolgáltatásaira is – tudáspont, élménypont, kapcsolópont. Könyvtárak pont neked!

A weboldal a Közgűjteményi Digitalizálási Stratégia megvalósításának keretében készült.